

DEBYROKRATIZACE A REFORMY VEŘEJNÉ SPRÁVY

RUDOLF RYS

Territorial Public Administration Department, Ministry of Interior, Czech Republic

Abstract in original language:

Příspěvek pojednává o aktuální problematice byrokracie a reformy veřejné správy, konkrétně se zaměřuje na problematiku debyrokratizace. Je zde stručně shrnuta daná problematika a zdůrazněny zajímavé odlišnosti i podobnosti ve srovnání se situací v Německu. Situace v Německu je zde zastoupena především širokým náhledem na problematiku měření administrativní zátěže (SCM měření a SCM Quick Scan). Situace v České republice je omezena pouze na popis pojmů zjednodušování a administrativní zátěž. Příspěvek ponechává velký prostor pro diskusi k danému tématu.

Key words in original language:

Byrokracie; debyrokratizace; reformy veřejné správy; zjednodušování; administrativní zátěž; standardní nákladový model; vládní regulace; new public management; správní věda.

Abstract:

This paper deals with the current problems of Bureaucracy and Reforms of Public Administration abroad, particularly is focusing on problems of Debureaucratisation, briefly summarises existing problems and points out interesting diversities and similarities in comparison with the situation in Germany. The situation in Germany is here represented especially by a wide insight into problems of measurement of Administrative Burdens (SCM measurement and SCM Quick Scan). The situation in the Czech Republic is reduced on a description of terms simplification and administrative burdens. The paper lets a great space for discussions to the given theme.

Key words:

Bureaucracy; Debureaucratisation; Reforms of Public Administration; Simplification; Administrative Burdens; Standard Cost Model (SCM); Government Regulation; New Public Management; Administrative Science.

1. ÚVODEM

Ve svém příspěvku se chci především věnovat problematice byrokracie, debyrokratizace, reformy veřejné správy (konkrétně souvislostem pojmu decentralizace), zjednodušování (právního a administrativního prostředí) a administrativní zátěži (a problematice jejího měření) a dalším tématům souvisejícím. Pokládám za velmi vhodné s ohledem na aktuální vývoj v rámci naší veřejné správy podat nyní trochu retrospektivně laděný výklad k této stále více důležité problematice. Na příkladu sousedního Německa lze názorně poukázat na komplexnost a složitost snah o zlepšení fungování - debyrokratizaci - veřejné správy jako celku.¹ Za velmi důležitou pokládám problematiku administrativní zátěže a jejího měření

¹ V Německu je tzv. debyrokratizace součástí širšího komplexního programu zvaného „Bürokratieabbau und bessere Rechtsetzung“.

pomocí metody SCM (standardního nákladového modelu). Již předem se však musím omluvit za přespříliš stručné pojetí tohoto příspěvku.

2. POJEM "BYROKRACIE"

Samotný pojem "byrokracie" lze pokládat za pojem vsutku obecně známý a často užívaný. Je poněkud smutnou skutečností, že tento pojem má v současnosti spíše pejorativní zabarvení, přitom v samém počátku historie tohoto pojmu byl takto prostě pouze označován způsob vládnutí. Je zcela samozřejmé, že s tímto způsobem vládnutí byla vždy spojena jak pozitiva tak i negativa. Z historie je známo, že byrokracie byla přítomna i v tradičních společnostech, například ve staré Číně. V kulturně - společenském kontextu pokládám za velmi zajímavé, že v literatuře se často objevují zmínky o spojitosti konfucianismu s byrokracií staré Číny. Konfucianismus vlastně nebyl náboženstvím v pravém slova smyslu - i když jej lze v některých ohledech za náboženství pokládat - jeho posláním bylo demytologizovat čínské náboženské představy: nadpřirozené bytosti mění ve ctnosti, nebe přestává být bohem, ale stává se principem, který zajišťuje řád etc.² Výrok "Když nejsme schopni sloužit lidem, jak můžeme sloužit duchovním bytostem" znamenal, že je potřeba zanechat hledání neviditelné skutečnosti. Konfucianismus uctíval střízlivý racionalismus a ideál disciplinovaného klidu a pořádku. Základem konfucianismu je racionální etika s minimálním odporem světu. Cestou ke spáse bylo přizpůsobení se řádům světa a plnění svých povinností. Nepokoj duchů vyvolával nectnosti. Aby se tomu věřící vyvarovali, uctívali své předky. Prostředkem ke zdokonalování bylo vzdělávání se v dílech starých klasiků. Ctnostné žití se projevovalo bohatstvím. To bylo "náboženství byrokracie", úředníků staré Číny. Nebylo to vsutku náboženství chudých a nevzdělaných. Konfucianismus neměl kněze, vykonavatelé rituálů byli žu, vzdělaní úředníci.³ Pro středoevropské myšlení je dle mého názoru však spíše více charakteristický přístup významného sociologa, který se věnoval sociologii organizace, Maxe Webera.⁴ Max Weber zdůrazňoval význam písemných dokumentů pro fungování organizace - aby organizace mohla fungovat, potřebuje psaná pravidla. Všechny rozsáhlé organizace mají podle názoru Maxe Webera byrokratickou povahu. Nelze než souhlasit s myšlenkou, že v moderní společnosti je expanze byrokracie jednoduše nevyhnutelná. Max Weber definoval následující charakteristické znaky byrokracie: 1. existuje jednoznačná hierarchie pravomocí, 2. jednání pracovníků na všech úrovních organizace se řídí psanými pravidly, 3. úředníci pracují na plný úvazek a dostávají plat, 4. úkoly, které úředník vykonává v rámci organizace, jsou striktně odděleny od jeho soukromého života, 5. příslušníci organizace nejsou vlastníky hmotných prostředků, se kterými pracují. Max Weber si všiml především formálních vztahů v rámci organizace, neformálními vztahy se příliš nezabýval. Jako státní úředník však mohl z vlastní zkušenosti potvrdit, že právě neformální vztahy jsou často potřebné pro flexibilní řešení problémů. Jak uvedl Max Weber, moderní úřadování je natolik svázáno pravidly, že dnes (pozn.: konec 19. stol.) například v teorii platí tato norma: Je-li úřad zmocněn, aby zařídil provedení nějaké věci, neopravňuje jej to dávat rozkazy od případu k případu, ale má jen vydat abstraktní směrnice.⁵ Úředníci si při své činnosti vedou podle obecných, víceméně

² Srov. blíže např. na: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Konfucianismus>

³ Konfucius říkal: „Studuj, jako kdybys nikdy nemohl dosáhnout dokonalosti, jako kdybys měl strach, že své znalosti ztratíš.“ Tolik ke vzdělávání úřednictva staré Číny.

⁴ Prof. Dr. Max Weber, sociolog a ekonom (narozen r. 1864 v Erfurtu, zemřel r. 1920 v Mnichově)

⁵ Weber, M.: Autorita, etika a společnost: pohled sociologa do dějin, Praha: Mladá fronta, 1997, str. 67

pevných, víceméně naučitelných pravidel. Osvojování těchto pravidel se ustavuje ve zvláštní nauku (právní věda, případně spravověda, kancelářská nauka), které se úředníci učí.⁶ Byrokratizace především skýtá optimální možnost zavést v administrativě dělbu práce podle čistě věcných kritérií, a to tím, že jsou jednotlivé práce přidělovány specificky připraveným funkcionářům, kteří se stále doškolují. Vyřizovat věci "věcně" pak především znamená vyřizovat je "bez ohledu na osobu", dle vypočitatelných pravidel. Pro moderní byrokracii mají rozhodující význam "vypočitatelná pravidla". Aby výsledky byly vypočitatelné - to je vůbec požadavkem moderní kultury, zvláště její technické a ekonomické základny. Důsledná byrokracie stojí ve specifickém smyslu na principu "sine ira et studio".⁷ Činnost byrokratické organizace musí být podle Maxe Webera rovněž koordinována v čase a prostoru za pomoci přesných časových harmonogramů.⁸ Autor tohoto příspěvku odesílal osobně každý týden hlášení, kolik procent z každé jednotlivé etapy (milníku) zpracovávaného cíle vlády bylo splněno. Jak je vidno, některé myšlenky jsou stále živé. Rozvinutá byrokracie zastává vždy silnou mocenskou pozici. Byrokracii je rovněž ve většině případů jedno, jakému pánu slouží. Byrokracie bývá často řazena k vládnoucí třídě, nepracuje však pro sebe (podle Ralfa Dahrendorfa), ale pro měnící se pány, někdy proto bývá nazývána servisní třídou. Jak uvádí Max Weber, "všichni bez rozdílu jsou vůči školeným úředníkům vedoucím provoz administrativy, vůči "odborníkům", v postavení diletantů".⁹ Byrokratická správa má vždy tendenci být správou s vyloučením veřejnosti.¹⁰ Zda pod slovo "všichni" lze zahrnout i vrcholnou politickou reprezentaci naší země a zda opravdu vždy byrokracie usiluje o utajení svých úmyslů je otázkou pro diskusi, neboť zde mohou být různé názory. Pokud ovšem bych se ještě na chvíli mohl vrátit ke kořenům, rád bych zde uvedl několik postřehů o byrokracii v podání Karla Havlíčka Borovského, které byly publikovány v článku "Co jest byrokracie ?" v době zlaté éry byrokracie - staré monarchie. "Byrokracie jest ten nepřírozený způsob vlády, při kterém se úřady do všeho občanského života míchají, všechno občanům předpisují, žádnou svobodnou vůli a samosprávu jim nenechávají, jest to ten způsob vlády, při kterém, jak praví Adriani, ani vrabec nemůže spadnouti ze střechy, aby se o tom k ministerstvu zpráva nepodala, jest to ten způsob vlády, při kterém z kabinetu ministra buď telegrafem neb poštou se předpisují veškeré zemi cesty k pohybování. (..) Byrokracie jest, když si může každý ministr, tedy jeden člověk, podle okamžitého nápadu svého vydati na cokoli několik milionů, neb až na sta milionů, které musí země, tj. celý národ zaplatiti: kdežto se v dobře zřízeném státu žádná nová výloha bez povolení sněmu národu uložiti nesmí; byrokracie jest, když si ministerstvo může držeti vojska, co se mu zlíbí, ovšem všechno na útraty celého národa, kdežto v dobře zřízených právních státech jenom sněm, tj. národ ustanovuje, jak mnoho se vojska držeti má, aby výlohy byly národu snesitelné. Tj. byrokracie, když si ministerstvo samo vydává zákony, takové, zítra zase jiné, a pokavad nebudou svolány sněmy, máme vládu byrokratickou a musíme až do té doby opakovati, že jen byrokracie získala něco z roku 1848."¹¹ Rovněž velmi kvalitně je zpracováno heslo "byrokracie" v Ottově slovníku naučném,

⁶ Weber, M.: *Autorita, etika a společnost: pohled sociologa do dějin*, Praha: Mladá fronta, 1997, str. 67

⁷ tamtéž, str. 78; „Sine ira et studio.“ – klidně a nestranně; zásada objektivního posuzování

⁸ doporučuji pro představu: <http://www.zmenyprobudoucnost.cz/prectete-si/programove-cile-vlady/uvod.aspx>

⁹ Weber, M.: *Autorita, etika a společnost: pohled sociologa do dějin*, Praha: Mladá fronta, 1997, str. 84

¹⁰ tamtéž, str. 85

¹¹ Plný text článku je uveden na: <http://citanka.cz/havlicek/s11-9.html>

nicméně pro účely tohoto příspěvku není vhodné věnovat se tam obsaženým podrobnostem. Můžeme nicméně poněkud překvapivě v závěru této kapitoly konstatovat, že současné Rakousko postoupilo od strážce konzervativních struktur k opatrnému modernizátorovi. Přednosti tradiční rakouské byrokracie - spolehlivost, správnost, nekorupčnost, objektivita a vysoká míra loajality a kompetentnost jsou obdivovány i v současném anglosaském vědeckém prostředí.¹² Cílem současných reforem veřejné správy v Rakousku je pak kombinovat pozitivní elementy tradičního rakouského právního státu a jeho regulační kultury s nejpokročilejšími elementy New Public Management a Good Governance a to pokud možno inteligentním a inovativním způsobem.

3. POJEM "DEBYROKRATIZACE"

Pojem "debyrokratizace" lze v současnosti podle nejčastěji používaného významu definovat jako "snížování významu či velikosti byrokratického aparátu, přičemž v časech privatizace a liberalizace ztrácí byrokracie obecně vzato na významu a velikosti". Nejsystematičtější přístup k debyrokratizaci (Entbürokratisierung) lze jako obvykle najít v Německu. Debyrokratizace je zde vnímána jako komplexní proces. Zajímavým faktem bezesporu je, že pro německé snahy o debyrokratizaci byly bezesporu inspirací pokroky učiněné v Nizozemí a ve Velké Británii. Nizozemský "standardní nákladový model (Standard Cost Model - SCM)" použitý pro měření administrativní zátěže je pro Německo vzorem. Samotné měření v Nizozemí probíhá na základě testování administrativní zátěže jednotlivých podniků a takto získané výsledky jsou pak propočítány pro celé národní hospodářství. Zjištěny jsou pouze pak administrativní náklady uložené zákony a plnění informačních povinností, nikoliv náklady, které jsou samotným obsahem zkoumané právní regulace. Podle SCM měření byly kupříkladu administrativní náklady vyčísleny ve výši 3,5 % nizozemského HDP. V roce 2005 byla přijata opatření s cílem zredukovat administrativní zátěž o 25 %. Podle prognóz nizozemských národohospodářských odborníků by mohla takováto redukce znamenat úsporu až 4 miliard Euro, což by mělo vyvolat hospodářský růst ve výši 1,5 %. Ve Velké Británii je vyvíjen tlak na debyrokratizaci již od 80. let minulého století. V britském systému hodnocení dopadů regulace přezkoumává "Better Regulation Executive"¹³ napříč vládními rezorty předlohy zákonů a stávající zákony s ohledem na jejich důsledky v oblasti podnikání. Better Regulation Executive se rovněž věnuje poradenství, konzultací a vlastním návrhům zákonů "se sníženým obsahem byrokratické zátěže". Pro aktuální vývoj v Německu je důležité, že se od vzniku velké vládní koalice (podzim 2005) prosadila tendence používat nizozemský Standardní nákladový model (dále jen SCM) k měření s právním předpisem spojených administrativních nákladů (administrativní zátěže) pro podnikatele. Paralelně k tomu byla v září 2006 zřízena tzv. Normenkontrollrat (srov. Better Regulation Executive, Better Regulation Commission ve Velké Británii), která zkoumá návrhy zákonů ohledně administrativní zátěže (může zkoumat i již existující a používané zákony). Předobrazem německé Normenkontrollrat byla především srovnatelná v roce 2000 zřízená nizozemská "Adviescollege Toetsing Administratieve Lasten". Německá Normenkontrollrat se skládá z uznávaných expertů z oblasti hospodářství, vědy i politiky. Předsedající řídicího grémia je bývalý šéf Německých drah (Deutsche Bahn) Johannes Ludwig. Normenkontrollrat podává ročně spolkové kancléřce zprávy; k návrhům

¹² Srov. např.: Du Gay, P.: In Praise of Bureaucracy: Weber, organisation, ethics; London: Sage, 2000

¹³ Původně součást tzv. Cabinet Office (Úřad vlády), nyní součást Ministerstva průmyslu, obchodu a regulační reformy; viz též blíže na: <http://www.berr.gov.uk/whatwedo/bre/>

zákonů spolkových ministerstev jsou přikládána stanoviska sepsaná Normenkontrollrat. Dále ovšem existuje při Úřadu spolkového kancléře příslušná ministryně (Hildegard Müller) jako koordinátorka pro snižování byrokracie a lepší regulaci. Jako řídicí grémium programu na snižování byrokracie funguje okruh státních tajemníků (státních úředníků) jako výbor státních tajemníků pro snižování byrokracie pod předsednictvím koordinátorky (ministryně) pro snižování byrokracie a lepší regulaci. Řídicí grémium je spojnicí s rezorty a slouží k odsouhlasování a prosazování opatření programu "Snižování byrokracie a lepší regulace" a zasedá příležitostně. Nejpozději za dva roky bude spolkový kabinet informován o dosaženém pokroku.¹⁴

4. REFORMY VEŘEJNÉ SPRÁVY - POJEM "DECENTRALIZACE"

Decentralizační a dekoncentrační charakter reformy veřejné správy vylučuje rozšiřování vlivu krajů na úkor obcí. Uspokojení požadavků krajů pak je možné pouze snížením úlohy státu. Nalezení optimální míry a souladu zájmů státu a samospráv je však nesmírně obtížné vzhledem k možnostem daným při přerozdělování omezených příjmů státního rozpočtu ve formě výdajů směřujících k zajištění možnosti zajištění kvalitního výkonu veřejné správy v území. Výše uvedená slova nejsou vskutku ničím novým a objevným.¹⁵ Při pohledu do zahraničí však lze konstatovat, že ničím nepřerušovaná popularita reformy decentralizačního charakteru spočívá především na pozoruhodné konvergenci politického stanovení cílů při současné divergenci jejich teoretických přístupů. Aby se decentralizace nestala jen prázdným pojmem a nebyla jako analytická kategorie doslova nepoužitelná, měla by nejprve vždy být představena její rozvojová politická koncepce.¹⁶ Již na počátku 50. let minulého století byla v západní Evropě decentralizace považována za všelék proti oligarchicky zkonstatěným mocenským strukturám, nedostatečné administrativní výkonnosti, jakož i územním a sociálním disparitám. Podstatou byl postulát co nejvíce širokého rozptýlení státní moci, čímž měla být podpořena vertikální dimenze sdílení moci, pluralizace politiky a větší politická soutěž. Tyto strategie ale nemohly (v některých zemích) ani v oblasti "institution building" ani při socioekonomickém vývoji vykázat výsledky, co by stály za zmínku, mnohem více však uvedly do samovolného pohybu "autonomii místních oligarchů" stejně tak jako sociální a politickou exkluzi.¹⁷ Poté co debata o decentralizaci byla omezována na pozadí státně centralisticky orientovaných vývojových teorií v šedesátých letech, počalo její znovuoživení na konci 70. let jako odpověď na selhání často autoritářských rozvojových modelů a začínající fiskální krizi mnoha států. Umocněno to bylo především přehodnocením postojů

¹⁴ Pozn.: Metoda hodnocení dopadů regulace (RIA) je používána již od roku 2000 na spolkové úrovni spolkovými ministerstvy, avšak existují zde výrazné implementační problémy. Podobné procedury byly však již dříve upraveny pomocí GGO (Společného jednacího řádu) spolkových ministerstev.

¹⁵ K řešení dané problematiky v ČR existují jednoznačné závěry uvedené ve strategickém koncepčním materiálu „Možnosti a limity dělby kompetencí mezi státem a územními samosprávou“, který byl uvozen Usnesením vlády ze dne 17. srpna 2005 č. 1008, k možnostem a limitům dělby kompetencí mezi státem a územní samosprávou. Tento materiál zpracoval kolektiv pracovníků Ministerstva vnitra pod vedením JUDr. Miloše Matuly, CSc. Autor tohoto konferenčního příspěvku zpracoval část C předmětného strategického koncepčního materiálu.

¹⁶ Burchardt, H.-J.: Dezentralisierung und local governance. Empirische Befunde und neue theoretische Anforderungen; publikováno na: <http://www.ish.uni-hannover.de/Dateien/staff/HB/texte/dezentra.pdf>

¹⁷ Rüländ, J.: Politisch-institutionelle Reformen und Dezentralisierung: Thesen zum Forschungsstand; in: Simon, K./ Stockmayer, A./ Fuhr, H.: Subsidiarität in der Entwicklungszusammenarbeit, Baden-Baden, str. 181-195

zvláště mezinárodních finančních institucí, které chtěly redukovat státní výdaje národních států k zajištění dluhové služby, přičemž vycházely z předpokladu, že decentralizace funguje účinněji nežli centralismus. Bylo zde principiálně očekáváno snížení objemu přítomnosti státu a současné zvýšení efektivnosti pomocí místní dostupnosti, přizpůsobení se potřebám jednotlivých případů, podpoře motivace a inovací, díky většímu prostoru pro rozhodování, urychlení díky kratším vzdálenostem etc. Tato "druhá decentralizační debata" byla tímto přístupem v protikladu k dřívějším více normativně ovlivněným koncepcím silněji funkčně uspořádaná.¹⁸ Přístup k reformování veřejné správy v ČR (a tedy i k decentralizaci) nelze pokládat za důsledně teoreticky zaměřený, ba právě naopak. Důraz byl vždy kladen především na technická a funkční hlediska a decentralizace jako taková byla svým způsobem pokládána za všelék, čímž se tehdejší postoje těch, kteří rozhodovali ("decision makers") /zvláště pak politická reprezentace státu/ na počátku a v polovině devadesátých let, blížily postojům podobným "první decentralizační debatě" v západní Evropě. Zdali nás nyní čeká ještě fáze "druhé decentralizační debaty" je otázkou do diskuse.

5. POJEM "ZJEDNODUŠOVÁNÍ" (SIMPLIFICATION)

V roce 2003 představitelé několika průkopnických zemí ustavili Síť Standardního nákladového modelu (Standard Cost Model Network), tj. neformální pracovní skupinu vytvořenou ze zástupců států (mezi něž patří i ČR), používajících uvedený model (SCM) k měření administrativní zátěže. SCM byl zpracován a poprvé úspěšně použit právě v roce 2003 v Nizozemsku, přičemž ČR patřila spolu s Dánskem a Velkou Británií mezi jeho nejbližší následovníky (ČR je členem skupiny od roku 2005), postupně se do činnosti skupiny zapojovaly další a další země, v současnosti je počet členů 22. Zástupci¹⁹ uvedených zemí se setkávají na zasedáních Řídící skupiny SCM Network, která se schází zpravidla 4x ročně. Cílem těchto jednání je především výměna zkušeností a výsledků měření při používání Standardního nákladového modelu, koordinace postupů, formulace metodologických doporučení a dále prezentace výsledků práce jednotlivých podvýborů a skupin, které v mezidobí vyvíjejí svou činnost. V rámci Sítě standardního nákladového modelu (Standard Cost Model Network), působí jako jedna ze dvou pracovních skupin také skupina pro zjednodušování (Simplification Group, dále je "SG"; druhou je metodologická skupina), SG jako jeden z výsledků své činnosti představila určitý zjednodušovací manuál, pracovně nazvaný "Pět cest ke zjednodušení". Jde jednak o soubor obecných způsobů zjednodušování, k nimž je připojen výčet konkrétních akcí jakožto nástrojů, které mohou vést k vytčenému cíli. SG dále iniciovala vznik tzv. "Simplifikačního katalogu", tj. elektronického přehledu příkladů, projektů a dobré praxe v oblasti zjednodušování v jednotlivých zemích. Doposud zveřejnily na příslušné stránce své příklady pouze tři státy, a to Dánsko, Nizozemsko, a Velká Británie. Očekává se, že na základě výzvy učiněné v průběhu posledního zasedání Řídící skupiny SCM Network se počet zemí rozšíří, nemusí jít totiž jen o projekty již ukončené, ale i probíhající nebo zahajované. Jednotlivé příklady dobré praxe mohou být jak sektorově (zemědělství, právo společností, zaměstnanost, životní prostředí, zdravotnictví, statistika, daně, stavebnictví, doprava, tak i průřezově, tj. pokrývající více oblastí. Pět cest ke

¹⁸ Illy, H., Schimitzek, K. (eds.): *Entwicklung durch Dezentralisierung ? , Studien zur Kommunal- und Regionalverwaltung in der Dritten Welt*, München 1986

¹⁹ Zástupcem České republiky na Řídící skupině SCM Network je JUDr. Petr Fejtek z Ministerstva vnitra.

zjednodušení²⁰: Cesta ke zjednodušení - Akce k jeho dosažení: 1. Odstranění, snížení, spojení či zkvalitnění regulace: a) odstranění nadbytečných, zatěžujících nebo zastaralých předpisů; b) používání alternativních způsobů regulace, např. dobrovolných kodexů chování, jednání a postupů; c) odstraňování informačních povinností z právních předpisů; d) vynětí některých skupin či subjektů z informačních povinností, např. malých podnikatelů; e) konsolidace, slučování právních předpisů, (zejména sekundární legislativy) a požadavků; f) zjednodušení jazykové terminologie právních předpisů a snížení jejich složitosti. 2. Zjednodušení procesů v rámci regulace: a) odstranění zbytečných formulářů, inspekcí či požadavků na údaje; b) snížení časové náročnosti u vyplňování nezbytných formulářů, např. zlepšením jejich podoby, zpřehledněním, zjednodušením; c) určení pořadí důležitosti zdrojů, např. menším počtem inspekcí u subjektů s dobrými výsledky (zaměření se na rizikové subjekty); d) snížení frekvence plnění informačních povinností; e) sladění požadavků na informace s ostatními informačními povinnostmi (odstranění duplicitního poskytování informací). 3. Sdílení dat a integrovaná vláda: a) sběr a vyžadování dat spíše od ostatních vládních orgánů než od jednotlivých subjektů; b) získávání dat přímo z ICT systémů povinných subjektů; c) zřízení systému "one stop shop" (jednotných kontaktních míst)²¹; d) používání srozumitelných a standardních definic v právních předpisech. 4. Rozvíjení ICT - řešení a služeb: a) zpřístupnění formulářů a přehledu informačních povinností na internetu; b) představení formulářů předem, předvyplnění údajů orgánu známých; c) vytváření interaktivních, srozumitelných formulářů, které nebudou vyžadovat nadbytečná data; d) umožnění přístupu na společné vládní webové portály a jejich propojení s jednotnými kontaktními místy. 5. Poskytování lepšího vedení (metodika, poradenství, směrnice) a kvalitnějších informací: a) vytváření kvalitnějších a dostupnějších metodik, např. zveřejněním na internetu; b) přepracování metodik do srozumitelnějšího jazyka; rozlišení povinných a dobrovolných informací a požadavků v metodikách; d) zveřejnění veškerých právních předpisů on-line, nejlépe prostřednictvím společných vládních portálů.²² Do popředí zájmu se v poslední době v mnoha státech dostává také problematika byrokratické zátěže občanů. V lednu 2008 proto z iniciativy nizozemské vlády došlo k ustavení nové Pracovní (studijní) skupiny pro snížení byrokratické zátěže občanů, jejíž čtyři zasedání v průběhu roku 2008 proběhla v Haagu, v Helsinkách, Paříži a Bruselu. Tato skupina vznikla v rámci tzv. Evropské sítě veřejné správy (European Public Administration Network - EUPAN). Cíle pracovní skupiny byly stanoveny následovně: a) výměna informací, zkušeností a nejlepší praxe jednotlivých států pokud jde o přístup a metodiku měření zátěže, s důrazem na nalezení možných zlepšení; b) výběr určitých typů veřejných služeb, které jsou provázeny nejvýznamnější byrokratickou zátěží pro občany; c) možné budoucí změnění administrativní zátěže občanů v participujících státech, včetně doprovodných aspektů u vybraných veřejných služeb (časová zátěž, transparentnost, počet nutně navštívených úřadů apod.), "iritační koeficient" (míru podráždění) občanů u jednotlivých typů služeb. Prvním významným výsledkem práce skupiny je souborný dokument příspěvků jednotlivých zemí obsahující informace o národních přístupech k zjišťování, měření a snižování administrativní zátěže občanů. Jedná se např. o sledování času

²⁰ Viz blíže: „5 routes to simplification“ na <http://www.administrative-burdens.com/print.asp?page=172>

²¹ Kontaktní místa tohoto typu již v České republice úspěšně fungují, jde o tzv. Czech POINT (Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál), který by měl zredukovat přílišnou byrokracii ve vztahu občan – veřejná správa. Již nyní si můžeme z pracovišť Czech POINT odnést ověřené výstupy z živnostenského a obchodního rejstříku, z katastru nemovitostí a z rejstříku trestů. K tomuto projektu blíže viz: <http://www.mvcr.cz>

²² Simplifikační katalog je dostupný na: <http://www.administrative-burdens.com/default.asp?page=174>

a nákladů, které musí občan vynaložit při plnění svých zákonných povinností, a jejich následném snížení (Nizozemsko), sledování míry "zátěžovosti" jednotlivých správních řízení na občana (Španělsko), sledování pocitů a zkušeností občana v průběhu celé procedury (Velká Británie), měření spokojenosti občanů s úrovní poskytovaných služeb (Finsko) či snížení nutné zátěže v konkrétních životních situacích (např. v Portugalsku při ztrátě peněženky s doklady, ve Slovinsku při narození dítěte).²³

6. ADMINISTRATIVNÍ ZÁTĚŽ - SCM MĚŘENÍ A SCM QUICK SCAN

Hodnocení administrativní zátěže je jedním z nástrojů používaných ke zlepšování kvality právních předpisů a jeho podstata je v měření nákladů spojených s plněním ukládaných informačních povinností. Právní předpisy způsobují přímé finanční náklady (výsledek konkrétní povinnosti odvést určité finanční prostředky ve prospěch odpovědného orgánu), nepřímé finanční náklady (související s plněním stanovených požadavků na výrobní proces a produkt) a náklady přímo spojené s plněním informačních povinností, tzv. administrativní zátěž. Pro výpočet administrativní zátěže se používá Standardní nákladový model. Model je založen na měření vynaložených nákladů na vykonání určitých povinností spojených s plněním informační povinnosti uložené právním předpisem.²⁴ Cílem řádného měření administrativních nákladů podle SCM je získat pokud možno přesné a detailní údaje o nákladech, jejich příčinách a možných alternativách řešení. Ne všechny zákony a oblasti právního řádu obsahují však informační povinnosti a způsobují tak administrativní náklady. Nakonec existuje jen několik tuctů zákonů a nařízení, které způsobují převážnou většinu nákladů. Tím pádem by bylo zajímavé, nejdříve tyto původce identifikovat a nejprve je podrobit regulérnímu měření a dosáhnout pokud možno co nejrychleji vysoké redukční kvóty. V Nizozemí byl vyvinut postup zvaný SCM Quick Scan, který hrubými odhady administrativních nákladů v jedné oblasti právního řádu umožnil identifikaci původců nákladů - původně za účelem ex - ante posuzování návrhů zákonů. Při SCM Quick Scanu lze velmi široce upustit od vlastních pátrání a měření. Místo toho jsou použita k výpočtům potřebná data (spotřeba času, sazebník poplatků, četnost vyhotovení informace, počet podniků) z dostupných databank, které obsahují data jiných průzkumů a měření. V Nizozemí je takovýto postup možný, bylo zde sesbíráno a porovnáno dostatečné množství dat z různých SCM měření. Použití SCM Quick Scanu v Německu by bylo na základě chybějících dat z SCM měření možné jedině díky pozměnění celé metody, např. pokud by se použilo dat z jiných spolkových zemí nebo jiných podobných databank v Německu. Při srovnání měření SCM a SCM Quick Scanu lze konstatovat, že společným základem obou metod je teoretický základní koncept metody SCM. Při pohledu na výzkumné a hodnotící metody však můžeme vidět podstatné rozdíly. Společný výchozí bod ke kvantitativnímu hodnocení administrativních nákladů tvoří právní úprava. Obě metody ji analyzují, zda obsahuje a ukládá zákonné informační povinnosti. Na analytické úrovni jsou při SCM měření požadované správní činnosti obsahující požadavky na informace přesně analyzovány a na tomto základě jsou pak spočítány administrativní náklady "typického podniku". Typickým podnikem se zde myslí podnik, který plní informační povinnosti uložené zákonem. Oproti tomu následuje u SCM Quick Scanu odhad administrativních nákladů na informační povinnosti na základě zkušeností

²³ Podrobněji dále viz především Fejtek, P.: Byrokratická zátěž občanů: Přístupy k jejímu měření a snižování; Veřejná správa č. 6/2009, str. 14 a násl.

²⁴ Viz blíže na: <http://www.mvcr.cz/clanek/odbor-efektivni-verejne-spravy.aspx>

s výsledky již provedených srovnatelných SCM měření. Explicitní rozebrání informačních povinností u požadovaných správních činností se vůbec nekoná. Ohledně metod zkoumání platí, že při SCM měření jsou použity různé výzkumné techniky kombinovaně. K identifikaci zákonných informačních povinností u SCM Quick Scanu následuje intenzivní "průzkum od stolu". U SCM jsou zjišťovány standardní administrativní náklady díky expertům a rozhovorům s podnikateli. SCM Quick Scan se oproti tomu omezuje v tom podstatném pouze na "výzkum od stolu". Díky kvalitní analýze až na úroveň požadovaných správních činností umožňuje SCM měření detailní pohled na původ administrativních nákladů a vytváří v tomto ohledu vysokou transparentnost. Dále je zajištěna několikanásobná validace takovýchto výsledků díky použití výše uvedených technik průzkumu, protože u těchto výsledků se pak jedná o uznané standardizované administrativní náklady ve smyslu SCM. Oproti tomu umožňuje metoda SCM Quick Scan globální přehled o administrativních nákladech. Díky odhadu výzkumníka jsou učiněny posudky o komplexitě a četnosti použití dané informační povinnosti. Tímto způsobem mohou být identifikováni hlavní původci administrativních nákladů. Všeobecné funkce SCM měření se hodí obzvláště k objevení nových možností redukce nákladů. Kromě toho mohou být na základě SCM měření přesně simulovány výsledky působení návrhů na redukci administrativních nákladů stejně jako celkový vývoj administrativních nákladů. Pokud je při SCM měření detailní výpočet byrokratických nákladů cílem zkoumání, tak prostřednictvím SCM Quick Scanu by měly být zjištěny nejvíce relevantní zákony a informační náklady pro celé národní hospodářství. Přitom bylo již kupříkladu za pomoci SCM Quick Scanu úspěšně přezkoumáno celé zemské právo několika spolkových zemí v Německu (včetně jednotlivých paragrafů). V protikladu k SCM měření upouští SCM Quick Scan při zjišťování výše nákladů na plnění právem uložených informačních povinností na vlastní stanovování a měření díky dotazování na místě. Namísto toho bylo zde sáhnuto ke spočtení času, který je ke splnění informační povinnosti nutný, za pomoci dostupných databank. Databanky obsahují standardizované časové hodnoty pro typizované jednoduché, středně těžké a komplexní procesy. V nynější době se podílí spolková země Sársko společně s dalšími spolkovými zeměmi (např. s Braniborskem) a společně s Bertelsmannovou nadací na pilotním projektu "Quick Scan zemského práva". V rámci tohoto projektu jsou všechny sárské zemské zákony zkoumány s ohledem na vysoké administrativní náklady. Projekt je zaměřen aby ukázal: a) které informační povinnosti existují pro podnikatele díky zemskému právu, b) podat odhad zátěže zaviněné těmito informačními povinnostmi, c) určit pořadí zemských zákonů zjištěné podle výše zátěže náklady, d) na základě těchto všech informací podat návrhy pro další postup při měření informačních povinností na zemské úrovni. Konkrétně ve spolkové zemi Braniborsko proběhl ve dnech 10. dubna 2006 až 6. června 2006 SCM Quick Scan. Zadavatelem projektu zde byla zemská vláda a zemská obchodní komora. Cílem bylo zjištění informačních nákladů pro podnikání a veřejnou správu v Braniborsku. Bylo zjištěno, že 11% braniborských zemských právních norem obsahuje 316 informačních povinností. Bylo identifikováno 148 norem s informačními povinnostmi z toho bylo 56 zákonů a 92 nařízení. Jen 64 ze všech 316 informačních povinností vykazalo roční četnost více než 100. Existují zde rovněž velmi specifické právní úpravy, které platí jen pro velmi malý počet specializovaných podnikatelů. Byly identifikovány následující typy informačních povinností: podání zprávy, statistika, povolení /souhlas, licence/, uznání, oznámení, uvolnění /zpřístupnění/, záznam /zápis/, prohlídka /anketa/, zkouška, inspekce. Součástí výsledků byl i přehled jednotlivých norem s největší četností informačních povinností i přesný přehled úspor v jednotlivých rezortech. Mezi výsledky projektu našla své místo i doporučení pro další následovníky v použití této metody. Důležité je: a) přesné zadání času trvání projektu, b) jasná struktura projektu /provázání špičkové politické úrovně a odborně-pracovní úrovně/, c) mezitímní souhlasy rezortních

ministerstev - nutnost vyjasnit si otevřené body /interpretací prostor, ale žádná "vyjednávání"/, d) nutné zapojení nezávislých expertů, e) nasazení "jízdniho řádu" - plánu k dalšímu prosazování. Ve stejném čase se konalo na území ČR na základě Usnesení vlády ze dne 21. prosince 2005 č. 1661, "Záměr snížení administrativní zátěže fyzických osob při řízeních nebo činnostech, při nichž je vyžadován výpis z evidence Rejstříku trestů za účelem doložení bezúhonnosti", první opravdové snižování administrativní zátěže občanů v pravém slova smyslu. Účelem bylo docílení stavu, kdy o výpis může požádat přímo příslušný orgán veřejné moci, který jej vyžaduje a nikoli fyzická osoba, které se výpis týká. Ministrům, vedoucím ústředních orgánů státní správy a guvernérovi ČNB bylo uloženo provést revizi příslušných právních předpisů a do 31. ledna 2006 sdělit ministru spravedlnosti výsledky revize. Ve spolupráci s ministryní informatiky pak měl zpracovat ministr spravedlnosti na základě revizí jednotlivých rezortů návrh postupu realizace záměru a to do 31. května 2006. Následovalo Usnesení vlády ze dne 12. července 2006 č. 855, "Návrh postupu realizace Záměru snížení administrativní zátěže fyzických osob při řízeních nebo činnostech, při nichž je vyžadován výpis z evidence Rejstříku trestů za účelem doložení bezúhonnosti". Revizi provedla všechna ministerstva, Česká národní banka, Český báňský úřad, Český statistický úřad, Český úřad zeměměřičský a katastrální, Energetický regulační úřad, Komise pro cenné papíry, Národní bezpečnostní úřad, Správa státních hmotných rezerv, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a Úřad průmyslového vlastnictví. Revize prokázaly, že požadavek doložení bezúhonnosti výpisem z Rejstříku trestů je obsažen ve 121 právních předpisech, týká se 205 správních řízení, kterých ročně zahájeno cca 520 000. Jako nejvhodnější řešení se jevila novelizace zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů ve znění zákona č. 126/2003 Sb. V § 12 byl rozšířen výčet orgánů, kterým se výpis na jejich žádost vydává o správní orgán, který vede správní řízení ("Výpis se dále vydává (...) správnímu orgánu pro potřeby řízení o přestupku a pro účely správního řízení, ve kterém je požadováno doložení bezúhonnosti či důvěryhodnosti.") Vedlejším přínosem je zamezení nárůstu počtu padělků výpisů z Rejstříku trestů a množství zneužití ztracených či odcizených dokladů při podávání žádosti o výpis z Rejstříku trestů.

7. ZÁVĚREM

Na závěr tohoto příspěvku bych se ještě velmi rád zmínil o jednom stále aktuálním pojmu, který tak trochu spadá pod tematické zaměření mého příspěvku. Jde o pojem "New Public Management", který je v německy mluvících zemích označován ve svém širším významu jako "Öffentliche Reformverwaltung" /reformní veřejná správa/, což je směr v rámci reformy veřejné správy a modernizace státu, který spočívá v převzetí technik a postupů používaných managementem v soukromém hospodářském sektoru. Vymezení new public managementu se liší podle jednotlivých zemí a autorů. V Evropě byla už jedna zvláště radikální forma new public managementu v osmdesátých letech minulého století - jednalo se o tzv. thatcherismus. Tyto postupy byly reakcí na krizi zastaralého modelu "státu blahobytu" - sociálního státu. Jednalo se zde o politiku Margaret Thatcher a Ronalda Reagana, ale také např. sociálnědemokratických vlád na Novém Zélandě nebo ve Švédsku. Mnoho reformních přístupů bylo rozvinuto a prohloubeno i vládami Tonyho Blaira a Billa Clintona. New public management je rozvíjen v angloamerickém prostoru od druhé poloviny osmdesátých let minulého století a kupříkladu na Novém Zélandě dosáhl velmi vysoké úrovně. Veřejné podniky byly privatizovány, soukromé a veřejné trhy práce byly deregulovány a bylo určeno jasné rozdělení na jasné stanovení úkolů státu politickými úřady /orgány veřejné správy/ (CO stát dělá) a operativním plněním úkolů orgány veřejné správy nebo osamostatněnými či soukromými nositeli veřejné správy (JAK budou plněny úkoly). Veřejná správa a soukromí

nositelé veřejné správy plní od státu přenesená pověření na základě kvantitativně a kvalitativně ohraničených "pověření", za které je dohodnuta finanční odměna (Leistungsauftrag - pověření výkonem).²⁵ Je třeba opětovně zdůraznit, že ne vždy se rozumí pod pojmem new public management to samé. Většinou je ovšem odborné literatuře new public management zmiňován jako systém decentralizovaného řízení používající inovativní nástroje řízení jako je controlling, benchmarking a lean management. Méně často je za new public management (v širším smyslu) považováno dalekosáhlé privatizování činností státu. Většina autorů rozlišuje mezi přístupem k řízení jako je nové vybavení nástroji pro řízení státu a přístupu k privatizaci jako je co nejdalekosáhlejší deregulace a privatizace činností státu. Důvody, proč se politikové a i veřejná správa samotná zajímá o new public management, jsou rozličné. V rámci veřejné správy je očekávána větší autonomie a debyrokratizace, oblast veřejných financí touží po možnosti rychlé sanace veřejných rozpočtů, které obvykle nejsou zrovna v nejlepším stavu, vlády a parlamenty doufají ve více možností řízení - a to především v nové možnosti řízení. Nicméně pravdou je, že nositelé výkonu veřejné správy bývají často zklamáni výsledky benchmarkingu (srovnání výkonů a nákladů), neboť většinou dojde ke krácení jejich rozpočtů na základě zjištěné nehospodárnosti jejich počínání. Indikátory výkonnosti pak bývají často označeny za nevyhovující, nebo celý výsledek benchmarkingu je odbyt označeními typu "pomýlený ekonomický výplod" nebo rovnou jako "urážka profesionálního způsobu úřadování" benchmarkingem dotčeného orgánu veřejné správy.²⁶ Pokud bychom problematiku new public managementu měli posuzovat z pohledu správní vědy, šlo by tento pojem definovat jako sběrný pojem pro vícero mezinárodních reformních přístupů. Samotný pojem new public management však zároveň především představuje nové paradigma v příbuzných správních vědách.²⁷ Změna či spíše postupný přechod od weberianského (neoweberianského) státu k New Public Managementu proběhnul podle německé odborné literatury na dvou úrovních: reforma struktury veřejné správy (Strukturreform) a přerozdělení úkolů veřejné správy (Binnenreform) a předpokládá celkovou změnu ve vnímání role státu.²⁸ Zbývající část závěru tohoto příspěvku bych rád ještě věnoval problematice administrativní zátěže. Cílem zavádění procesu hodnocení administrativní zátěže tedy je: a) zastavit růst administrativní zátěže podnikatelů, b) přistoupit k postupnému snižování administrativní zátěže podnikatelů, c) zjednodušit administrativní náročnost ukládaných informačních povinností. Snižování administrativní zátěže bylo stanoveno jako jedna z priorit vedoucích ke zlepšení podnikatelského prostředí v Národním programu reformy České republiky²⁹ a Strategii hospodářského růstu. Ministerstvo průmyslu

²⁵ Viz k tomu podrobněji a dále in: Buschor, E.: New Public Management an den Hochschulen, publikováno na: <http://www.kommunikation.uzh.ch/static/unimagazin/archiv/1-97/publicmanagement.html>

²⁶ Pozn.: Citované názory jen dokládají obtížnost použití některých metod v praxi (zde konkrétně ve Švýcarsku). Pravdou však je, že řada švýcarských obcí si provedení benchmarkingu svého obecního úřadu sama objednává u soukromých poradenských agentur, které se benchmarkingem zabývají a je zde dokonce i řada příznivých ohlasů k výsledkům benchmarkingu (pokud ovšem výsledek je v souladu s cíli a přáními zastupitelstva dané obce).

²⁷ Viz blíže in: Plamper, H.: Neue Steuerungsmodelle im kommunalen Bereich: Überblick und Erfahrungen; Betriebswirtschaftliche Forschung und Praxis č. 6/1997, str. 614

²⁸ Budäus, D.: Von der bürokratischen Steuerung zum New Public Management – Eine Einführung; in: Budäus, D., Conrad, P., Schreyögg, G. (eds.): Managementforschung 8: New Public Management; Berlin, New York 1998

²⁹ Viz blíže na: <http://www.mvcr.cz/soubor/nar-pror-ref-pdf.aspx>

a obchodu ve spolupráci s Ministerstvem vnitra zpracovalo v roce 2007 Plán snižování administrativní zátěže podnikatelů³⁰, který počítá s redukcí administrativy v podnikání do konce roku 2010 o 20 %. Proces hodnocení administrativní zátěže samotný byl spuštěn v ČR již v dubnu roku 2005, na základě usnesení vlády ze dne 13. dubna 2005 č. 421, kterým byl: a) schválen Akční plán snižování administrativní zátěže podnikatelů³¹, b) schválena Metodika určování velikosti a původu administrativní zátěže podnikatelů a c) uloženo ústředním orgánům státní správy a Radě pro rozhlasové a televizní vysílání úkol provést s pomocí Standardního nákladového modelu výpočet administrativní zátěže podnikatelů plynoucí z existujících právních předpisů. V roce 2005 byla provedena analýza, která vyčíslila administrativní zátěž podnikatelů na 86,4 mld. Kč/rok. V roce 2007 byla dne 30. března pod č.j. ORR-105/2007 publikována Analýza administrativní zátěže podnikatelů. Jen pro zajímavost bych zde rád uvedl několik tvrzení v ní obsažených: a) výše administrativní zátěže není závislá na počtu právních předpisů, které stanovují informační povinnosti, tzn. neplatí čím vyšší podíl úřadu na počtu právních předpisů, tím vyšší administrativní zátěž je způsobována; b) výše administrativní zátěže není závislá na počtu informačních povinností, jejichž plněním je způsobována, tzn. neplatí čím je více informačních povinností, tím vyšší administrativní zátěž způsobují a naopak; c) počet informačních povinností není závislý na počtu právních předpisů, tzn. neplatí čím vyšší je počet právních předpisů, tím vyšší je počet informačních povinností a naopak.³² Podle této analýzy je celková administrativní zátěž převážně způsobována osmnácti právními předpisy v gescích devíti úřadů. Právním předpisem s největší administrativní zátěží je z. č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, v platném znění, nacházející se v gesci Ministerstva zemědělství (zátěž ve výši 12 961 445 000 Kč), následován z. č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, v platném znění, nacházející se v gesci Ministerstva zdravotnictví (zátěž ve výši 8 096 366 000 Kč) a trojici zákonů s největší administrativní zátěží pak uzavírá z. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění, v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí (zátěž ve výši 7 680 108 000 Kč).³³ Vláda svým usnesením ze dne 11. července 2007 č. 759 k Analýze administrativní zátěže podnikatelů schválila předmětnou analýzu a zároveň úkol připravit snížení administrativní zátěže podnikatelů až o 20% do roku 2010. Schválený materiál obsahuje následující části: Analýzu administrativní zátěže podnikatelů, upravenou Metodiku pro určování velikosti a původu administrativní zátěže podnikatelů (verze 1.2) a návrh dalšího postupu v oblasti snižování administrativní zátěže podnikatelů. Přijetím tohoto materiálu vláda: a) zahájila proces snižování zátěže, která podnikatelům plyne z informačních povinností, ukládaných státem prostřednictvím regulace; b) s předstihem splnila doporučení Evropské komise členským státům přijmout na vnitrostátní úrovni metodiku pro měření administrativní zátěže a uplatňovat ji při přípravě legislativních materiálů a c) umožní naplňovat konkrétní doporučení obsažená ve Strategii hospodářského růstu a Národním lisabonském programu 2005 - 2008. V případě úspěšné realizace navržených kroků lze dosáhnout snížení administrativní zátěže a tím úspory nákladů, které

³⁰ Metodika určování velikosti a původu administrativní zátěže podnikatelů zpracovaná Ministerstvem vnitra pod č.j. ORR-105/2007 je dostupná na: <http://www.mvcr.cz/soubor/dopady-adminizatez-pdf.aspx>

³¹ Viz blíže na: <http://www.mvcr.cz/soubor/akcni-plan-pdf.aspx>

³² Viz blíže na str. 28 a násl. materiálu Analýza administrativní zátěže podnikatelů; vše dostupné na: <http://www.mvcr.cz/soubor/analyza-125-pdf.aspx>

³³ Viz tamtéž na str. 32 a násl.

podnikatelé musí vynaložit na plnění informačních povinností vůči státu nebo třetím osobám. Podle zahraničních zkušeností přináší dvacetiprocentní snížení administrativní zátěže růst HDP ve výši zhruba 1-1,5%. Následně pak Usnesením vlády č. 446 ze dne 21. dubna 2008 vláda schválila Plán týkající se šesti rezortů (Ministerstvo financí, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo průmyslu a obchodu), jejichž právní předpisy působí největší celkovou administrativní zátěž 76,5 mld. Kč/rok a ukládají 998 informačních povinností. Plán redukce administrativní zátěže v podnikání počítá do roku 2010 se zrušením 104 a omezením 102 povinností, což přinese úsporu podnikatelům 16,7 mld. Kč/rok. V další fázi jsou do projektu zapojena zbývající ministerstva a ústřední orgány státní správy, která sestavila do 30.9. 2008 obdobný plán³⁴ snižování administrativní zátěže. Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Ministerstvem vnitra zpracovalo v roce 2008 Plán snižování administrativní zátěže podnikatelů, který předpokládá snížení administrativní zátěže v podnikání do konce roku 2010 minimálně o 20 %. Plán snižování administrativní zátěže podnikatelů reaguje na problémy, na které podnikatelé nejčastěji upozorňují. Jen novela živnostenského zákona č. 130/2008 Sb. účinná od 1.7. 2008 by měla přinést roční úsporu nákladů podnikatelů 480 mil. Kč/rok.³⁵ Ke zlepšení právního prostředí pro podnikání by měly přispět i další projekty vlády ČR jako Audity agend veřejné správy nebo eLegislativa a eSbírka v gesci Ministerstva vnitra.

Literature:

- Weber, M.: Autorita, etika a společnost: pohled sociologa do dějin, Praha: Mladá fronta, 1997, s. 294, ISBN 80-204-0611-5
- Interní materiály Ministerstva vnitra zpracované autorem tohoto příspěvku a materiály zveřejněné na www.mvcr.cz; a další webové stránky: www.administrative-burdens.com; www.mpo.cz; www.verwaltung-innovativ.de; www.saarland.de/moderne_verwaltung.htm; www.brandenburg.de ; www.bertelsmann-stiftung.de

Reviewer:

Petr Havlan

Contact – email:

rrys@mvcr.cz

³⁴ Publikováno dne 30. 4. 2008 pod názvem „Vláda schválila Plán snižování administrativní zátěže podnikatelů do roku 2010“ na <http://mpo.cz/dokument43985.html>

³⁵ Dané problematice se (mimo jiné) věnují následující usnesení vlády: Usnesení vlády ze dne 13. dubna 2005 č. 421, o snižování administrativní zátěže podnikatelů; Usnesení vlády ze dne 11. července 2007 č. 759, k Analýze administrativní zátěže podnikatelů; Usnesení vlády ze dne 22. října 2007 č. 1173, K Průběžné zprávě o plnění Omezování administrativní zátěže podnikání; Usnesení vlády ze dne 21. dubna 2008 č. 446, o Plánu snižování administrativní zátěže podnikatelů do roku 2010; Usnesení vlády ze dne 24. listopadu 2008 č. 1478, o upřesnění Plánu snižování administrativní zátěže podnikatelů do roku 2010 ve vybraných resortech; Usnesení vlády ze dne 20. dubna 2009 č. 455, ke Zprávě o plnění Plánu snižování administrativní zátěže podnikatelů do roku 2010 a jeho urychlení.